

En ny begyndelse

”Årene skifter af gru for ælde” skrev N.F.S. Grundtvig i 1847 i sangen ”Skyerne gråner, og løvet falder”. Sætningen rummer et paradoks, for ved at året holder sig ungt, bliver alle vi andre ældre. Den anden side af sagen er, at alting skal holdes i gang, så vi og verden omkring os ikke går i stå og forstener. Der er brug for nye begyndelser.

Både Danmarkshistorien og resten af verdens historie er fuld af eksempler på skrækkelige år, hvor alting syntes håbløst. Årene under Anden Verdenskrig omtales ofte som de fem mørke år. Lader man blikket række længere tilbage, møder man år med endnu flere krige, pest, hungersnød og anden elendighed. Godt, at de år fik en ende, så der kan blive plads til noget nyt. En ny begyndelse.

Den ærøske søfartshistorie er fuld af hårrejsende eksempler på frygtelige hændelser – ofte med dødelig udgang. Historier om skibe og besætninger, som ingen nogensinde så igen. De blev derude, sagde man og måtte acceptere, at de nærmere omstændigheder var endt i sømandens våde grav. Også her var der brug for en ny begyndelse. Efter en vis tid blev de borteblevne erklæret døde. Det var den juridiske afklaring, der var mulig, og som de efterladte derfor måtte nøjes med.

Omkring nytår føles det gamle år velkendt. Det nye år venter uprøvet og ukendt af alle. Hvad mon der sker? Kommer der andre, nye begyndelser end en ny Mayland-kalender? I vores del af verden falder nytåret som bekendt i vintertiden, og netop vinteren byder ind imellem på meget uvejr, og i begyndelsen af 1900-tallet var søfolkene økonomisk nødsaget til at sejle også i den del af året.

Det var et fælles vilkår og gjaldt derfor også tremastet sletskonnert HAMLET af Marstal. Den afgang fra Valencia den 27. oktober 1919 med kurs mod St. John's på Newfoundland. Alt gik planmæssigt. Den 3. november blev Gibraltar passeret, og snart var den lille skonnert på vej over Atlanterhavet. Den 10. december befandt skibet sig på Newfoundlands-banker. Skib og besætning var næsten fremme, men vejret var forfærdeligt. Det var blæst op til en hård, orkanagtig storm, suppleret med hård frost og sne. Skibet arbejdede meget i den svære sø. Frosten havde overiset hele skibet. Skonnertsejlet var som en isklump, og det var umuligt at få sejlene op og ned. Et par dage senere gik riggen i stykker. Den blev ødelagt af isen, og en brodsøs ødelæggelse var skyld i, at hækjollen måtte opgives. Ruffet gav sig, og der kom vand ind i køjerne. Hvad skulle de gøre? Der var så at sige brug for en ny begyndelse, så den 14. december 1919 besluttede besætningen at vende om og sejle til Azorerne for at redde skib og besætning. Et enkelt ekstra forsøg på at komme ind mod Newfoundland blev dog lige prøvet, men til sidst stod det klart, at der kun var én ting at gøre: de måtte returnere mod øst.

Den 30. december nåede HAMLET til Azorerne efter en hurtig rejse. Vinden var vestlig, men også voldsom, og det skulle snart vise sig, at heller ikke her var der mulighed for at komme i havn. Kursen blev derfor sat mod Lissabon i vedvarende stormfuldt vejr. Den 20. januar over middag ankom HAMLET til Lissabon efter tæt ved tre måneders uafbrudt sejlads. Det havde været en voldsom og hård oplevelse. Alle fire mand havde i ugevis været fulde af saltvandsbylder på arme og håndled, men de var i live, og deres skib var aldeles tæt, som skipper E. H. Rasmussen pointerede.

De fik en ny begyndelse på trods af alt, hvad de havde været igennem. Det nye år viste sig at rumme nye muligheder i kontrast til det foregående års dramatiske begivenheder.

Der er – heldigvis – ikke mange, der kan sætte sig ind i de gamle søfolks vilkår under en storm på Atlanten, fuldstændig overladt til sig selv. Men det vigtige er, at de handlede, fordi de så muligheder i ellers umulige situationer. Nogle gange gik det godt, og de fik en ny begyndelse.

Det kan vi andre tage ved lære af. 2025 er lige på trapperne, og der venter os alle en ny begyndelse. Det bliver spændende at se, hvad det nye år byder på.

Godt nytår!